

ESPAI D'INCLUSIÓ I FORMACIÓ CASC ANTIC (EICASCANTIC)

Seu local: Barcelona

Àmbit geogràfic: local

Forma jurídica: Associació sense ànim de lucre

6 persones treballadores

5 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social

65 persones voluntàries

87 persones sòcies

Persones ateses

- 64 a serveis a la infància i la joventut
- 774 a serveis a d'altres col·lectius en situació d'exclusió social
- 58 a usuàries a altres col·lectius (Dones en situació de VM)

www.eicascantic.org

Breu història de l'organització

EICASCANTIC neix com a entitat l'any 1982, en un context de pràctica inexistència de polítiques socials i urbanístiques al Casc Antic, que van comportar un èxode de la població amb major capacitat econòmica. D'aquesta època daten mobilitzacions veïnals que s'oposaven a les operacions d'esponjament al barri, i es consolida un teixit associatiu i reivindicatiu des de diversos fronts.

L'Associació contribuïa amb les lluites socials dels veïns i veïnes des de les aules, conjugant la formació i l'activisme social amb l'orientació d'escola popular. Va fer germinar la concepció horitzontal de l'aprenentatge i l'apoderament de les persones: els coneixements acadèmics eren el pretext per tal d'apropar les persones als continguts socials i a la dimensió política de la ciutadania. La formació i la participació eren concebudes com a estratègies per a la transformació.

L'entitat s'ha anat adaptant constantment als canvis que es produeixen tant a nivell de barri com de ciutat.

Cal destacar la situació específica al barri de Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera com a punt d'arribada i primera residència de la població emigrada d'altres països a Catalunya. El creixement de la població nouvinguda al llarg dels anys ha anat modificant les actuacions de l'entitat en funció de les necessitats detectades.

Missió

Promoure la inclusió social de persones joves i adultes de diversos orígens mitjançant iniciatives d'acollida, formació, acompanyament i participació que facilitin l'exercici d'una ciutadania activa i responsable, la interculturalitat i la cohesió social.

Descripció activitat

L'associació es dedica a l'acollida a través de l'acompanyament i la formació sociolingüística per afavorir la inclusió de persones d'origen divers. Els eixos d'actuació són:

- (1) La formació com a estratègia de millora de la qualitat de vida i d'oportunitats per a la ciutadania. Des de la concepció de l'educació permanent, es dota a les persones dels coneixements i competències necessàries per al seu desenvolupament integral, en un espai d'acollida i de diàleg intercultural, amb programes específics per a adults i per a joves.
- (2) La mediació amb l'entorn, entesa com la comprensió de la societat d'acollida en general i el coneixement dels circuits administratius, jurídics i del món laboral, orientant les persones en les competències professionals adients per la recerca de feina, amb un programa d'atenció específic per a dones que han viscut violències masclistes.
- (3) La participació com un element clau per a la inclusió, segons la formació de formadors/es, dinamització de l'associació, aprendre a participar i la vinculació comunitària en el territori.

DESCRIPCIÓ DE L'EXPERIÈNCIA**Acollida i eines de socialització per a una ciutadania activa****Breu descripció**

El projecte té per objectiu contribuir a la inclusió sociolaboral de les persones mitjançant l'educació integral com a peça clau per a la participació i la igualtat d'oportunitats. Aquest repte l'afronta mitjançant el desenvolupament d'un servei d'acollida, basat en la proximitat a les persones i que contempla la recepció inicial, donant suport a l'accés a la informació, coneixement dels drets i deures, coneixement de les llengües vehiculars del territori, i coneixement de l'entorn; i l'acompanyament al procés d'immersió a la societat d'acollida com a ciutadà actiu.

El projecte presenta dues línies principals d'actuació: el Servei d'informació, assessorament, acompanyament i mediació, i el Servei de formació i acollida de població nouvinguda per a la participació ciutadana i el diàleg intercultural.

El Servei d'informació, assessorament, acompanyament i mediació està encaminat a facilitar l'accés dels recursos bàsics, així com el coneixement dels drets i deures que garanteix la societat d'acollida als seus nous ciutadans i ciutadanes. La finalitat és treballar perquè les diferències culturals no siguin un impediment per a la convivència i la participació ciutadana, sinó un enriquiment mutu. Aquest servei s'ha vist molt afectat per la COVID-19, ja que la crisi ha accentuat les necessitats d'acompanyament de moltes persones que s'han trobat en risc d'exclusió social.

Pel que fa al Servei de formació i acollida de població nouvinguda per a la participació ciutadana i el diàleg intercultural, pretén facilitar l'accés a la formació lingüística en llengües vehiculars, a la formació instrumental bàsica, a les tecnologies de la informació (molt importants durant la crisi de la COVID-19) i la comunicació, i als coneixements sobre la realitat social i cultural a totes les persones que ho necessitin. També es vol afavorir l'accés a l'oci i la participació de les persones en tots els àmbits de la vida quotidiana.

Aportació de valor de la iniciativa

Com a associació sense ànim de lucre de Barcelona, s'ha hagut d'adaptar a la crisi de la COVID-19 i actualitzar els projectes, ja que al seu àmbit territorial s'ha vist accentuat el risc d'exclusió social i laboral, i s'ha augmentat la precarietat de moltes persones, sobretot en persones joves del barri.

És per això que han començat a fer classes virtual per tal de fer les classes d'educació integral (accés a la formació lingüística inicial en llengües vehiculars, a la formació instrumental bàsica, i als coneixements sobre la realitat social i cultural). A banda, s'han incorporat les formacions en TIC, per tal de poder oferir el servei a les persones usuàries des de casa.

Per altra banda, s'ha facilitat un telèfon per realitzar el servei d'informació, assessorament, acompanyament i mediació (atenció directa per a la inclusió de les persones nouvingudes o d'origen estranger).

Principals objectius assolits

El nostre objectiu general és contribuir a superar les desigualtats que per raó de nivell formatiu, gènere, origen, ètnia i classe social, afavoreixen l'exclusió social de les persones immigrades i/o autòctones potenciant la formació integral, la participació, l'autonomia i la convivència intercultural. També intentem facilitar la incorporació de la població en la societat d'acollida.

Objectius més específics:

- Apropar la informació bàsica a totes les persones nouvingudes, orientar-les en els itineraris d'acollida per afavorir l'assumpció del procés migratori.
- Afavorir l'accés a l'assessorament jurídic per garantir el coneixement dels drets i deures, i dels circuits i equipaments jurídic-administratius per tal de garantir la seva autonomia i l'exercici de la ciutadania plena.
- Realitzar un programa de formació per informar, actualitzar i/o iniciar en nous coneixements (competències comunicatives, aprenentatge de les llengües vehiculars, coneixement de l'entorn) i de formació instrumental bàsica (alfabetització i neolectura) necessaris per a la inserció sociolaboral.
- Iniciar als participants en l'ús de la tecnologia digital i les seves aplicacions en l'àmbit de la vida quotidiana. Adaptant-se als nous canvis a partir de la crisi sanitària.
- Vetllar per la inclusió i l'apoderament de les dones facilitant un major coneixement dels diferents recursos socials, laborals i jurídics d'interès
- Seguiment integral en cada cas.

Principals resultats obtinguts

Totes les persones ateses al projecte han rebut una orientació basada en la informació dels diferents recursos socials existents a la ciutat, que els ha ajudat a resoldre la demanda inicialment plantejada.

Les dones participen amb més freqüència a les activitats tant a l'entitat com a la comunitat, exercint una ciutadania activa.

Les persones ateses han obtingut un major coneixement de la nova societat d'acollida, en tant que ciutadanes d'origen estranger, mitjançant la informació rebuda sobre el marc legal i jurídic, i els seus nous drets i deures com a ciutadans.

S'ha dissenyat i impartit un programa de formació actualitzat i ajustat a les necessitats dels diferents col·lectius per a la seva integració social (competències comunicatives, aprenentatge de les llengües vehiculars, coneixement de l'entorn, etc.).

Al finalitzar el curs, les persones són capaces de comprendre i interactuar en situacions senzilles sobre elements quotidians.

Els i les participants s'han iniciat en l'ús de la tecnologia digital i les seves aplicacions en l'àmbit de la vida quotidiana.

Es produeix un augment de la participació i el vincle de les dones amb l'entitat.

Els associats es formen en detecció de violència masclista i perspectiva de gènere.

Les persones usuàries troben en l'entitat un punt de referència que dona resposta a diferents demandes.

S'aconsegueix respondre a les necessitats formatives i individuals detectades a les aules.

Abast de l'experiència

Se separa les persones beneficiàries en dos grans grups, totes amb residència a Catalunya.

Persones usuàries directes: la mitjana d'alumnes previstos per tot l'any és de 420 persones, i de persones ateses des del Servei d'informació, assessorament, acompanyament i mediació és de 160.

Persones usuàries indirectes: multiplicant per 3 el nombre d'usuaris (el nombre mitjà d'un nucli familiar) compten que les beneficiàries indirectes d'aquest projecte (família, companys de pis, companys de feina, etc.) poden arribar a unes 1.650 persones.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 6

Membres equips directius: 8

Sòcies: 17

Ateses: 420

Voluntàries: 95

Principals factors clau d'èxit

A part de l'experiència que té l'entitat (de més de 40 anys) i de la fàcil adaptació als canvis, apunten que els principals factors clau d'èxit de la iniciativa són els següents:

- Actualització del material, objectius, estratègies, metodologies, pla d'execució i comunicació i avaluació del projecte. Aquest últim any centrat en la crisi de la COVID-19 i les eines per fer-li front.
- Recerca, revisió i elaboració de materials d'aprenentatge adaptats a les necessitats formatives de cada col·lectiu.
- Renovació i formació de l'equip tècnic, cada cop més professional, que vetlla per tenir projectes cada cop més estructurats.
- Comunicació dels projectes i campanyes de conscienciació al públic general.
- Formació del voluntariat, professorat i equip per tal de tenir conscienciació i estar actualitzats sobre els casos concrets de les persones usuàries i les seves problemàtiques.
- Entrevistes individualitzades regulars amb persones usuàries en les quals es dona suport per vetllar la seva inclusió social i laboral, mitjançant l'assessorament, acompanyament, mediació i realització de tràmits jurídics i administratius.
- Reunions de coordinació on es fan deteccions de situacions de risc de les persones usuàries i necessitats específiques de les aules i creació de plans individualitzats.
- Elaboració d'informes trimestrals per a la millora del projecte i la seva efectivitat.

- Implementació d'un protocol que avalui la satisfacció dels usuaris/es i col·laboradors/es.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

Un repte o dificultat al qual s'ha hagut d'adaptar han estat els constants canvis de l'entorn. L'entitat es va crear per donar resposta formativa a persones adultes que necessitaven el graduat escolar. Actualment els serveis i projectes van molt més enllà de la formació acadèmica, ja que és un espai d'inclusió social i laboral i de formació sociolingüística.

A part, la pandèmia ha estat el gran repte al qual s'ha hagut d'enfrontar l'entitat, ja que fins 2020 el contacte amb les persones usuàries era sempre presencial. L'entitat s'ha enfrontat creant un projecte de coordinació amb l'objectiu de donar resposta a nivell formatiu i acompanyar en la situació administrativa de les persones que han vist agreujada la seva situació per la COVID-19. Aquests objectius es materialitzen a través de:

- Coordinació en el mes de juliol de cursos intensius d'un mínim de 45 h i amb certificat d'assistència, necessari per fer l'arrelament.
- Distribució entre les entitats dels diferents nivells que normalment ofereixen, per tal de cobrir-los dins del territori.
- Gratuïtat dels cursos per donar resposta a la precarietat causada per la COVID-19.
- Creació d'una base de dades i una prova de nivell conjunta, per tal de matricular simultàniament des de les diferents entitats segons el nivell de llengua.
- Entrevista personal amb les usuàries per assignar el nivell corresponent i detecció de possibles necessitats per tal de derivar als recursos pertinents.

Elements innovadors que aporta l'experiència

Aquest projecte aporta molts elements innovadors que vetllen per la inclusió social de totes les persones:

- Creació de nou material, actualitzat cada any, que utilitzen altres entitats i projectes de formació.
- Adaptació del format de les classes i dels continguts a la crisi de la COVID-19. S'ha fet la creació de classes virtuals i s'han adaptat les classes d'informàtica a poder fer que les persones usuàries tinguin coneixements suficients de les TIC com per a assistir-hi.
- Creació i desenvolupament d'espais d'acollida, diàleg, participació, educació i formació integral en totes les seves manifestacions i àmbits, en tant que elements clau per a afavorir la inclusió sociolaboral de la població jove i adulta.
- Grups de formació de persones joves de 16 a 18 anys, els quals troben en EICASCANTIC un espai de suport, acompanyament, acollida i convivència.
- Grup de dones que es troben o han estat en situació de violència masclista. Troben un espai de suport mutu que fomenta la seva autoestima, autonomia i apoderament, mitjançant Artteràpia.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

El projecte que es du a terme a EICASCANTIC és totalment replicable per la seva innovació i èxit, reconegut per les persones usuàries de l'entitat. De fet, la metodologia es duu a terme a altres entitats col·laboradores, en les quals ja té un funcionament eficient.

A part de dur a terme projectes en col·laboració amb altres entitats, hi ha diferents factors que permeten la replicabilitat de l'experiència a altres organitzacions.